

Bijlage 2: Beantwoording zienswijze Stichting De Faunabescherming

Bij brief van 17 mei 2022 heeft advocatenkantoor Prakken d'Oliveira, namens Stichting De Faunabescherming te Amstelveen (hierna: de stichting), zienswijzen ingediend. De stichting heeft tevens verzocht om een nadere termijn voor het aanvullen van de zienswijzen. Op 23 mei 2022 hebben wij de stichting per e-mail geïnformeerd dat zij tot 31 mei 2022 haar zienswijzen kan aanvullen. Op 25 mei 2022 hebben wij dit per brief bevestigd. Op 31 mei 2022 heeft de stichting haar aanvullingen op de zienswijzen naar ons opgestuurd. Hierna geven wij puntsgewijs een beantwoording van de zienswijzen van 31 mei 2022. De ingediende zienswijzen citeren wij hieronder.

1. "Het Naardermeer is aangewezen als Natura 2000-gebied en in de praktijk vrijwel geheel verboden gebied voor het publiek. Men kan er in feite slechts omheen lopen. Het water van het Naardermeer kent geen beroeps- of sportvisserij. Het gebied binnen de kaden is voor recreatie niet opengesteld. Buiten de kaden liggen slechts enkele vrij toegankelijke fiets- en wandelpaden. Ook het open water is geheel verboden gebied. Daarmee geven de beheerders aan iedere aanwezigheid van mensen schadelijk te achten."

Het Naardermeer is inderdaad voor publiek zonder afspraak niet bijzonder toegankelijk. Desalniettemin betekent dit niet dat er geen mogelijkheden bestaan voor mensen om het gebied te betreden. Dit gebeurt onder begeleiding van de terreinbeheerders. Zo staan er op de agenda van Natuurmonumenten¹ tussen 24 juni 2022 en 23 oktober 2022 in totaal 46 verschillende excursies gepland waar bezoekers met boottochten onder begeleiding van de terreinbeheerders het Naardermeer kunnen ontdekken. De terreinbeheerders zijn zelf voor hun werk ook in het gebied aanwezig om het gebied te beheren en te monitoren.

Het ontbreken van een gemakkelijke toegang tot het gebied betekent niet dat de aanwezigheid van mensen in het gebied daarom per definitie schadelijk is. Het ganzenbeheer in Natura 2000-gebied 'Naardermeer' vindt plaats conform de daartoe aan de Faunabeheereenheid Noord-Holland afgegeven 'ganzenonthefing' (zaaknummer OD.357591, afgegeven op 1 februari 2022) ingevolge hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. Op grond van de af te geven vergunning vindt het gebruik van de 'ganzenonthefing' plaats in overleg met de terreinbeheerders en er wordt dus goed overlegd waar, hoe en wanneer uitvoering wordt gegeven aan die ontheffing om zo, met het treffen van deze en andere mitigerende maatregelen, gevolgen voor de instandhoudingsdoelen te voorkomen. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

2. "In een dergelijk onverstoord gebied, zal menselijke betreding al snel zeer verstorend zijn en tot significante effecten kunnen leiden. Vanzelfsprekend geldt dat in nog veel sterkere mate voor de intensieve handelingen die de bestreden ontwerpvergunning allemaal toestaat. Betreding door mensen en jachthonden ten behoeve van afschot is nogal verschillend van een rustige wandelaar zonder een hond."

De bij de vergunning behorende passende beoordeling (zie bijlage 1 van de vergunning, hierna PB) beoordeelt de verschillende activiteiten die zullen worden uitgevoerd, welke effecten deze activiteiten kunnen veroorzaken in het Natura 2000-gebied, en welke maatregelen er dienen te worden genomen om deze effecten te mitigeren. Wij zijn van oordeel dat de PB dit voldoende heeft toegelicht. Door de activiteiten uit te voeren met inachtneming van de mitigerende maatregelen worden significante effecten op aangewezen doelsoorten én habitattypen voorkomen.

De stichting levert geen andere (tegen)onderzoeken of inzichten aan waaruit blijkt dat de PB onvoldoende is, of dat de conclusies die in de PB worden getrokken incorrect zijn.

¹ https://www.natuurmonumenten.nl/agenda?locatie=N_300, opgevraagd op 24 juni 2022

Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

3. "Een dwingende reden voor het afschot wordt in feite niet genoemd. De grauwe ganzen eten inderdaad riet, brandganzen niet. Grauwe ganzen zijn daarmee in staat verlanding af te remmen. Waarom dat een probleem zou zijn in het Naardermeer wordt niet aangetoond. In ieder geval zijn er nog ruimschoots rietvelden in het Naardermeer aanwezig. Aanmerkelijke schade aan krabbescheer is niet te verwachten, ganzen eten dat nauwelijks. En krabbescheer is niet essentieel voor broedende zwarte sterns, die hebben meerdere opties om hun nest te bouwen."

De redenen waarom afschot, nestbehandeling en ruivangsten worden uitgevoerd zijn onderbouwd in de ontheffing voor populatiebeheer van verschillende ganzensoorten in Noord-Holland (zaaknummer OD.357591, afgegeven op 1 februari 2022), alsmede de opdracht nijlgans (kenmerk 1151887/1151928, afgegeven op 10 december 2018). De effecten van door ganzen veroorzaakte vraatschade aan rietvegetaties worden daarin uitdrukkelijk besproken.

In het Natura 2000-beheerplan Naardermeer 2020-2026 wordt gesteld dat de aanpak van ganzenvraat aan rietvegetaties een belangrijke maatregel is met als doel het herstel van luwe broedlocaties en daarmee de verbetering van het aantal broedparen zwarte sterns in het gebied. Ook andere soorten hebben baat bij de bestrijding van ganzen in het gebied wegens de schade die zij daar veroorzaken, zoals de purperreiger en de grote karekiet.

Bij de toetsing van vergunningen is een onderbouwing van het waarom van bepaalde activiteiten niet op voorhand noodzakelijk. Het criterium waaraan wordt getoetst is of de activiteiten significante effecten op de instandhoudingsdoelen veroorzaken of niet (artikel 2.7, lid 3 juncto artikel 2.8 van de Wnb). Pas wanneer uit de PB blijkt dat significante effecten niet uitgesloten zijn, en een zogenoemde ADC-toets als gevolg hiervan noodzakelijk is (artikel 2.8, lid 4 en 5 van de Wnb), is een onderbouwing van de redenen voor de activiteiten noodzakelijk. Uit de PB volgt echter dat significante effecten kunnen worden voorkomen, mits bij de uitvoering van de activiteiten mitigerende maatregelen worden getroffen.

Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

4. "Doden van grauwe gans zal leiden tot aantasting van de aangewezen populatie van grauwe ganzen, verstoring van grauwe ganzen en kolganzen en een aanmerkelijk risico dat ook kolganzen aangeschoten worden. De ganzen houden zich in gemengde groepen op."

Op pagina 37-38 van de PB worden de effecten beoordeeld van het gebruik van de aan de Faunabeheereenheid afgegeven 'ganzenontheffing' binnen Natura 2000-gebied 'Naardermeer' op de aangewezen soorten grauwe gans en kolgans. Uit die beoordeling volgt dat, met inachtneming van de mitigerende maatregelen, geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen worden verwacht. De stichting levert geen andere (tegen)onderzoeken of inzichten aan waaruit blijkt dat wij niet van de conclusies van de PB uit kunnen gaan.

Het is de verantwoordelijkheid van de uitvoerders in het gebied om ervoor te zorgen dat kolganzen niet worden verwond of gedood gedurende de bestrijding van de grauwe gans. Als hier toch sprake van blijkt te zijn is dit een handhavingskwestie.

Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

5. "De afschot- en dodingsactiviteit ten aanzien van ganzen is in de passende beoordeling in het geheel niet volledig beschreven en beoordeeld. Het doden van ganzen vergt intensieve betreding door mensen en honden, uitzetten van materialen, zeer verstorende piekgeluiden, gebruik van boten in onverstoord gebied etc."

Op pagina's 18-26 van de PB wordt naar onze overtuiging uitgebreid toegelicht wat de activiteiten zijn en welke verstorende effecten die activiteiten kunnen veroorzaken. Op pagina's 29-38 van de PB wordt nader uitgewerkt welke gevolgen dit heeft voor Natura 2000-gebied 'Naardermeer', en hoe verstorende effecten kunnen worden gemitigeerd. Wij zijn van oordeel dat deze uitwerking voldoende is. De stichting heeft niet aangegeven wat in de PB volgens haar niet volledig beschreven of beoordeeld is. Wij zien daarom niet in waarom we niet uit mogen gaan van de conclusies van de PB.

Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

6. "Volgens voorschrift 10 van de ontwerpvergunning zullen nestplaatsen van de aangewezen vogelsoorten niet betreden worden. Maar behalve van de koloniebroeders aalscholver en purperreiger kan er niet gegarandeerd worden dat alle broedplaatsen volledig bekend zijn. Sterker nog, het trachten op te sporen van die broedplaatsen is verboden, want onvermijdelijk ernstig verstorend voor de kwetsbare soorten die in het gebied broeden. Voor dergelijk onderzoek zou een speciale ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming moeten worden verleend. Maar zelfs gespecialiseerde ornithologen zullen nooit kunnen garanderen dat ze alle broedplaatsen van bijvoorbeeld de snor volledig in beeld hebben. En een dergelijk inventarisatie ten behoeve van betredende jagers zal verstarend effect hebben op zeer kwetsbare soorten tijdens de broedfase, zodat op voorhand wel vaststaat dat daarvoor geen ontheffing zal kunnen worden verleend."

De vergunning op grond van hoofdstuk 2 van de Wnb toetst uitsluitend de effecten van activiteiten op de instandhoudingsdoelstellingen. Of deze activiteiten gelijktijdig ook ontheffingsplichtig op grond van hoofdstuk 3 van de Wnb zijn, is geen onderdeel in de voorliggende toetsing.

Er hoeft overigens niet een losse inventarisatie plaats te vinden waarbij alle broedlocaties van de aangewezen vogels in het Natura 2000-gebied 'Naardermeer' worden opgespoord. Bij de uitvoering van de vergunning wordt door de uitvoerders namelijk in overleg met de terreinbeheerders uitgevoerd. Deze terreinbeheerders hebben, volgend uit de aard van hun werk, een gedetailleerde kennis van het gebied en hebben inzicht in waar welke vogels in welk jaar broeden. Daarnaast tonen de kaarten in bijlage 8-14 van de PB de bekende broedgebieden in de laatste 10 jaar, waarmee bij de uitvoering ook rekening zal worden gehouden. Deze informatie wordt via bestaande inventarisaties verzameld ten behoeve van het bijhouden of de instandhoudingsdoelen in het gebied worden behaald. Op deze manier kan er, op basis van historische informatie en kennis van de terreinbeheerders, goed onderbouwd worden uitgevoerd zodanig dat in gebruik zijnde broedplaatsen kunnen worden ontzien.

Met inachtneming van bovengenoemde en de overige te treffen mitigerende maatregelen wordt, zo blijkt uit de PB, voorkomen dat er sprake is van significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen.

Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

7. "Apporteren door losgelaten honden, die met veel geweld dwars door water en begroeiing rennen, is onder alle omstandigheden een ontoelaatbare verstoring."

Op pagina 5 van de ontwerpvergunning is toegelicht wat de verstorende effecten zijn van apporterende honden, waarbij ook een vergelijking wordt gemaakt met de verstorende effecten wanneer mensen gedode of gewonde dieren ophalen. Hieruit blijkt dat er sprake is van een beperkte verstoring voor broedende vogels, vergelijkbaar met de optische verstoring van de aanwezigheid van de uitvoerder zelf. Het gebruik van een hond heeft daarnaast, door het lagere gewicht en loopoppervlak in vergelijking tot een mens, veel minder invloed op de vegetatie.

Wij hebben op basis van het bovengenoemde geoordeeld dat deze verstoring door apporterende honden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen oplevert. De stichting heeft ons geen wetenschappelijke/op bronnen gebaseerde informatie gegeven op basis waarvan wij ons oordeel zouden moeten herzien. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

8. "Met name bij de ruivangsten, maar zeker niet uitsluitend daarbij, zijn intensieve vervoersbewegingen en transport van veel materiaal onafwendbaar. Ook daarvan zal ontoelaatbare verstoring uitgaan op dit zo belangrijke vogelgebied."

Gelijk met de beantwoording van het vorige punt 7 staat in de PB en de ontwerpvergunning toegelicht wat de versturende effecten van ruivangsten zijn, waaruit de conclusie volgt dat dit geen significante effecten op de instandhoudingsdoelen oplevert, mits die ruivangsten worden uitgevoerd conform de mitigerende maatregelen.

De stichting heeft ons geen wetenschappelijke/op bronnen gebaseerde informatie gegeven op basis waarvan wij ons oordeel zouden moeten herzien. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

9. "Bij de aalscholers duurt het broedseizoen van januari tot eind juni. Afschot van ganzen, de aanwezigheid van mensen en honden, boten en lichtverstoring is allemaal toegestaan tot op 50 meter van de nesten. Dit zijn allemaal volstrekt ontoelaatbare verstoringen van het broedproces."

Ook in dit geval is in de PB en in de ontwerpvergunning beoordeeld of de uitvoering van de aan de Faunabeheereenheid Noord-Holland afgegeven 'ganzenonthefing' significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen oplevert. Hier is, met inachtneming van de mitigerende maatregelen, geen sprake van.

De stichting heeft ons geen wetenschappelijke/op bronnen gebaseerde informatie gegeven op basis waarvan wij ons oordeel zouden moeten herzien. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

10. "Purperreigers behoren tot de meest verstoringgevoelige vogels die er zijn. Iedere vorm van menselijke aanwezigheid, ook op grotere afstand, kan fataal zijn voor het broedsucces. De gehele Nederlandse populatie is kwetsbaar, droogte in Afrika kan de totale populatie in korte tijd decimeren. Purperreigers broeden zeker niet alleen in overjarig riet. Heel vaak broeden ze in de bomen van het elzenbroekbos. De vereiste wetenschappelijke zekerheid dat populatie en leefgebied niet worden aangetast, is niet gegeven."

Het is bekend, en in de PB en ontwerpvergunning is dat ook benoemd, dat purperreigers ook in hoogveenbossen broeden, waaronder ook bossen van het Elzenbroekverbond worden geschaard. Figuur 14 van het Natura 2000-beheerplan Naardermeer 2020-2026 geeft weer waar de hoogveenbossen in het Naardermeer zich bevinden. De kaart in bijlage 11 van de PB geeft de bekende broedgebieden van de purperreiger in de laatste 10 jaar weer. Hieruit blijkt dat er broedgebieden van de purperreiger in hoogveenbossen aanwezig zijn, wat ook wordt bevestigd in de ontwerpvergunning op p. 8 (waar de term moerasbossen wordt gebruikt).

In de PB en de ontwerpvergunning is beoordeeld of het beheer van ganzen in Natura 2000-gebied 'Naardermeer' significante negatieve effecten kan hebben op de instandhoudingsdoelen met betrekking tot de purperreiger. Zoals uit de PB blijkt is hier, met inachtneming van de mitigerende maatregelen, geen sprake van.

De stichting geeft verder niet aan waarom de vereiste wetenschappelijke zekerheid volgens haar ontbreekt.

De stichting heeft ons geen wetenschappelijke/op bronnen gebaseerde informatie gegeven op basis waarvan wij ons oordeel zouden moeten herzien. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

11. "Met de zwarte stern gaat het overal in Nederland slecht. Er bestaat geen enkele aanwijzing dat het eten van krabbenscheer door grauwe ganzen daar iets mee te maken heeft. Behalve dat grauwe ganzen die planten nauwelijks als voedsel gebruiken, broeden zwarte sterns vooral op de talrijk aanwezige bladeren van gele plomp en waterlelie, op kunstmatig aangebrachte vlotjes en zelfs in natte weidegebieden. Dat maakt de nesten buitengewoon gevoelig voor verstoring door gebruik van een bootje. Ook bij 5 km/h."

Zoals al in de beantwoording van punt 3, is al ingegaan op de effecten van ganzenvraat op de zwarte stern. In de ontwerpvergunning wordt niet gesteld dat de wel of niet aanwezige ganzenvraat op krabbenscheer dé reden is waarom ganzen in het Naardermeer worden beheerd.

Het betreft bij ganzen bijvoorbeeld wel de vraat aan rietvegetaties en de aanwezigheid rondom broedlocaties (met name het kapen van nestvlotjes), wat negatieve invloed heeft op het broedsucces van de zwarte stern. Dit wordt ook in het Natura 2000-beheerplan Naardermeer 2020-2026 vermeld.

De stichting heeft ons verder geen wetenschappelijke/op bronnen gebaseerde informatie gegeven op basis waarvan wij ons oordeel zouden moeten herzien. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

12. "Voor snor en grote karekiet geldt, dat het vaststellen van de exacte broedlocaties niet is toegestaan, terwijl daarvoor geen ontheffing kan worden verleend. Het doden van ganzen zal daardoor onvermijdelijk tot aantasting van populatie en leefgebied van deze soorten leiden."

Wij verwijzen naar het antwoord onder punt 6.

Dit onderdeel van de zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

13. "Ook het in het voorjaar vaststellen van koppelvormende ganzenparen werkt verstoring in de hand. Het vereist langdurige aanwezigheid van mensen in het kwetsbare gebied in de meest kwetsbare periode, juist als vele soorten, weidevogels bijvoorbeeld, hun nestplaats uitkiezen."

In de ontwerpvergunning zijn beperkingen opgenomen aan het aantal mensen en aan de tijdstippen wanneer deze in het gebied aanwezig kunnen zijn om uitvoering te geven aan de vergunning. Hiermee wordt er in tijd en ruimte altijd voor gezorgd dat er te allen tijde sprake is van complete rust in een deel van het Naardermeer. Uit de PB volgt dat het treffen van onder meer deze mitigerende maatregelen significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen zal voorkomen. Het is daarbij een misvatting dat voor het vaststellen van koppelvormende ganzenparen een langdurige observatie vereist is. Ervaren uitvoerders kunnen dergelijke vaststellingen doen gelijktijdig met de uitvoering van het beheer.

De stichting heeft ons geen wetenschappelijke/op bronnen gebaseerde informatie gegeven op basis waarvan wij ons oordeel zouden moeten herzien. Dit onderdeel van de zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp van het besluit.

